

سازمان جهانی کشاورزی و خواربار ملل متحد(فائو)

با دگرگون شدن شکل کشاورزی که در جریان تغییرات آب و هوایی حادث می شود ، این روزها تجارت بین المللی می تواند نقش بسیار حساسی را برای تأمین غذا کل جهان ایفا نماید.

بنا به گزارش جدیدی که در دست است، بازارهای آزاد، منصف و قابل پیش بینی که برای تأمین غذا در سرتاسر جهان بوجود آمده اند می توانند در جهت کمک به تلاشهایی که برای مقابله با تغییرات آب و هوایی صورت می گیرد، حرکت نموده و در امر مبارزه با گرسنگی مشارکت قابل توجهی داشته باشند.

در پاره ای از مناطق ، تغییرات آب و هوایی موجب کاهش بازده تولیدات کشاورزی می شود و این مسئله خود باعث می شود تا برای برقراری امنیت غذایی، واردات محصولات کشاورزی از اهمیت ویژه ای برخوردار شود.

۱۷ سپتامبر، رم- بنا به گزارشی از سوی سازمان جهانی کشاورزی و خواربار ملل متحد (فائو) با در نظر گرفتن مسئله تغییرات آب و هوایی که هر آینه در کمین است تا بطور قابل توجهی توانایی تولید غذا در مناطقی از جهان را دچار تغییر نماید، انتظار آن می رود که تجارت جهانی محصولات کشاورزی بتواند کمک شایان توجهی در امر تأمین غذا برای جمعیت این کره خاکی نموده و با گرسنگی ناشی از این تغییرات آب و هوایی مبارزه نماید.

طبق گزارش فائو، قوانین تجارت بین المللی (تحت حمایت سازمان تجارت جهانی(WTO)) با ارایه سازوکارهای جدیدتر (تحت توافقنامه پاریس به منظور پاسخ به تغییرات آب و هوایی) می تواند برای بازارهای داخلی محصولات کشاورزی متقابلاً حمایتی و یا چالش برانگیز باشد.

برای دستیابی به این هدف، سیاست های ملی کشاورزی و بازرگانی باید به گونه ای تعدیل شود تا بتواند بازار جهانی را به یک پایه امنیت غذایی و ابزار سازگاری با تغییرات آب و هوایی مبدل سازد.

این به این دلیل است که تغییرات آب و هوایی، کشاورزی را بطور غیر یکنواخت تحت تاثیر قرار می دهد، شرایط تولید را در بعضی از نقاط بهبود می بخشد و در نقاطی دیگر عکس آن عمل می کند - مجموعه ای از "برندگان" و "بازندگان" را در طول مسیر ایجاد می کند.

این گزارش می گوید که تولید مواد غذایی در کشورهایی با نواحی پست (کم عمق)-- که بسیاری از آنها در حال حاضر از فقر، ناامنی غذایی و سوء تغذیه رنج می برند-- به شدت با مشکل مواجه خواهد شد.

از سوی دیگر، مناطق دارای آب و هوای معتدل می توانند اثرات مثبت را ببینند، زیرا آب و هوای گرم تر، تولید محصولات کشاورزی را افزایش می دهد.

به گفته ژوزف گریزیانو دا سیلوا، مدیر کل فائو، برای جلوگیری از شکاف بین امنیت غذایی و اقتصادی در بین کشورهای توسعه یافته و کشورهای در حال توسعه، "ما باید اطمینان حاصل کنیم که تکامل و گسترش تجارت کشاورزی کاری منصفانه و بشر دوستانه است و قدم در راه از بین بردن گرسنگی، ناامنی غذایی و سوء تغذیه بر خواهد داشت"

در مقدمه این گزارش آمده است "تجارت بین المللی دارای پتانسیلی است که می تواند موجب تثبیت بازارها شود و مواد غذایی را از مناطقی که با مازاد روبرو هستند به مناطقی که دچار کسری هستند تخصیص دهد و به کشورها کمک کند تا با تغییرات آب و هوایی سازگار شده و به امنیت غذایی کمک کنند.

گریزیانو دا سیلوا گفت: "تاثیر نامتناسب تغییرات آب و هوایی در سراسر جهان و پیامدهای آن برای تجارت کشاورزی، به ویژه در کشورهای در حال توسعه، نیازمند یک رویکرد متعادل در سیاستگذاریهاست که باید نقش تطبیقی تجارت را در حین حمایت از آسیب پذیرترین افراد افزایش دهد."

مدیر کل فائو افزود: با این وجود، برای وقوع چنین رخدادی به نظر می رسد که "بایستی اقدامات گسترده ای در زمینه سیاستگذاری صورت پذیرد". سیاست های تجاری که موجب پیشرفت بازارهای جهانی موفق می شوند، همواره با اقدامات داخلی و هوشمندانه محیط زیست، سرمایه گذاری ها و طرح های حمایت اجتماعی همراه می باشند.

در حال حاضر بسیاری از کشورها به بازارهای جهانی به عنوان یک منبع غذایی برای رفع مایحتاج خود تکیه می کنند ، چه بخاطر هزینه ی بالای محصولات کشاورزی (مثل کشورهای که از لحاظ منابع آبی و زمین زراعی در مضیغه هستند) و چه زمانی که آب و هوا یا سایر بلاهای طبیعی تولید مواد غذایی در داخل کشور را تحت تأثیر قرار می دهد.

برای مثال، در سال ۲۰۱۷، در بنگلادش دولت عوارض گمرکی برنج را برای افزایش واردات و تثبیت بازار داخلی کاهش داد، این زمانی رخ داد که وقوع سیل های شدید در آن کشور قیمت خرده فروشی غلات پایدار را تا بیش از ۳۰٪ افزایش داده بود.

به همین ترتیب، آفریقای جنوبی - تولید کننده سنتی و صادر کننده خالص ذرت - اخیراً واردات را افزایش داده است تا اثر خشکسالی های در پی در پی را کاهش دهد.

به طور کلی، گزارش فائو می گوید که این بازار های بین المللی آزاد، قابل پیش بینی و منصفانه ی مواد غذایی برای تجارت حائز اهمیت بوده و به حمایت از امنیت غذایی و سازگاری با آب و هوا کمک زیادی می کنند.

در هر صورت، مادامی که بازارهای یکپارچه تر، نقش تطبیقی تجارت را نسبت به تغییرات آب و هوایی تقویت می کنند، هنوز کشورهایی هستند که در حال حاضر به واردات مواد غذایی بسیار وابسته اند و این امر موجب عدم استقلال بیشتر آنها میشود. بنابراین بررسی اولویت ها و اهداف ملی حائز اهمیت می شود.

سایر گزینه های مرتبط

گزارش فائو را می توان اینطور استدلال نمود که فراتر از اقدامات یکپارچه سازی بازار، دامنه وسیعتری از سیاست های غیرواقعی وجود دارد که می تواند برای بهتر استفاده کردن از تجارت کشاورزی به منظور کمک به کشاورزان، ایجاد انعطاف پذیری، افزایش تولید مزرعه، حمایت از امنیت غذایی و کاهش انتشار گازهای گلخانه ای در بخش مواد غذایی، مورد استفاده قرار گیرد.

در سطح ملی، این موارد شامل پرداخت هزینه بیشتر برای تحقیق و توسعه و خدمات پس از فروش کشاورزی برای تشویق استفاده از رویکردهای هوشمندانه آب و هوایی توسط کشاورزان است. هزینه های مرتبط با

برنامه های زیست محیطی و خدمات اکوسیستمی که اثرات منفی انتشار گازهای گلخانه ای ناشی از کشاورزی را کاهش می دهند نیز بر تجارت تأثیری منفی نخواهد گذاشت.

به ویژه در کشورهای در حال توسعه که در معرض خطر تغییرات آب و هوایی هستند، حمایت از کشاورزان تنها راه کمک به آنها در جهت ایجاد رقابت و دستیابی به تعادل بهتر در عملکرد صادرات و واردات خواهد بود.

در این گزارش آمده است که تمام این گزینه ها می تواند با قوانین سازمان تجارت جهانی و همچنین تعهدات جدیدتر توافق نامه پاریس مطابقت داشته باشد- هیچ اختلاف اساسی میان سیاست های تغییرات آب و هوایی در توافقنامه و مقررات تجارت چند جانبه وجود ندارد.

روند اخیر در تجارت جهانی کشاورزی

این گزارش همچنین یک مرور کلی از عملکرد سیستم تجارت بین المللی کشاورزی در سال های اخیر را در اختیار ما قرار می دهد و مسیر حرکتش را روشن می سازد.

در حالی که رشد سریع تجارت کشاورزی در بین سال های ۲۰۰۰ تا ۲۰۰۸، در طول سال های ۲۰۰۹-۲۰۱۲ رو به کاهش رفت و از آن تاریخ به بعد رشد آن به کندی صورت گرفت، لیکن در نمایی وسیعتر چنین به نظر می آید که از لحاظ ارزش گذاری، تجارت بین المللی بین سال های ۲۰۰۰ تا ۲۰۱۶ به میزان قابل توجهی افزایش یافته است - از ۵۷۰ میلیارد دلار به ۱/۶ تریلیون دلار.

بخش عمده ای از این رشد به دلیل گسترش وضعیت اقتصادی در چین و افزایش تقاضای جهانی برای سوخت های زیستی بود.

شایان ذکر است که نمای اقتصادهای نوظهور در تجارت جهانی کشاورزی با افزایش درآمد سرانه و کاهش سطح فقر، بسیار گسترش یافته است.

در حقیقت، در حالی که گولهای صادرات مواد غذایی مانند اروپا و ایالات متحده از لحاظ ارزشی در رأس صادرکنندگان کشاورزی هستند، تازه واردان برای اثبات برتری خود بی وقفه تلاش می کنند.

به عنوان مثال، بین سال های ۲۰۰۰ تا ۲۰۱۶، برزیل سهم خود را در تجارت جهانی مواد غذایی از ۳/۲ تا ۵/۷ درصد افزایش داد، چین از کانادا و استرالیا پیشی گرفت و به عنوان چهارمین صادر کننده بزرگ کشاورزی جهان انتخاب شد و اندونزی و هند، صادرات کشاورزی خود تا اندازه ای افزایش دادند که بتوانند در میان ده صادرکننده اول بزرگ دنیا (به ترتیب ۸ و ۱۰) قرار گیرند.

در همین دوره، سهم ترکیبی در ارزش کل صادرات ایالات متحده، اتحادیه اروپا، استرالیا و کانادا تا ده درصد کاهش یافت.